

РОДЖЪР ЗЕЛАЗНИ

МИГ ОТ БУРЯТА

Превод от английски: Красномир Крачунов, 1994

chitanka.info

Още докато бяхме на Земята един възрастен професор, който ни четеше философия — най-вероятно този ден той се бе объркал и не бе взел нужния му конспект, — влезе в аудиторията и ни огледа внимателно; нас шестнадесетте души, обречени на живот извън родната планета. Това продължи половин минута. Изглежда остана доволстворен — усещаше се по тона му, — защото ни запита:

— Знаете ли какво е това човек?

Прекрасно знаеше какво прови. На разположение имаше час и половина: и трябваше по някакъв начин да ги преживее. Освен това от шестнадесетте единадесет бяха от нежния пол (девет се занимаваха с хуманитарни науки, а две девойки бяха от нисшите курсове). Едно от тези момичета, която посещаваше лекции по медицина, се опита да даде точно биологическо описание на човека.

Професорът (спомням си, че името му беше Макнийт) кимна вместо отговор и запита:

— Това ли е всичко?

За оставащите час и половина аз узнах, че Човек е животно, Способно да Мисли Логически, може да се смее и по развитието си е на по-високо стъпало от животните, но е още далече от ангелите. Той може да се вижда отстрани, да следи за постъпките си и да разбира колко са нелепи (това каза една девойка от курса „Сравнителна литература“). Човекът е носител на културата, честолюбив, самолюбив, влюбчив... Човек използува оръдия на труда, погребва умрелите, измисля религии. Човек се опитва да даде определение на самия себе си. (Последното каза съседа ми по стая Пол Шварц и то ми хареса необикновено. Какво ли е станало с него?)

Както и да е, за много от казаното си помислих: „възможно“, „отчасти е прав“ или просто „глупости!“. И досега смятам, че моето определение е най-вярното, защото после ми се удаде да го проверя на практика на *Tierra del Cugnus*, Земята на Лебед... Казах:

— Човек е сборът от всичко което прави, желаейки или не, и от това, което би искал да прави, независимо дали го прави или не.

Замислете се за миг на моята тирада. Тя е преднамерено много обща, както и останалите, но в нея има и място за биологията, за способността да се смее, за стремежа да се върви напред, за културата, любовта, за наблюдаването на собственото отражение в огледало и за определяне на човека от самия него. Забележете, оставил пътечка и за

религията. Не може да не се признае, че определението ми съвсем не е всеобхватно. Нима може да се приложи към някаква мида?

Tierra del Cygnus, Земята на Лебед е очарователно име за една планета. Самата планета е очарователна, е, с някои изключения. Тук аз станах свидетел, как определенията, написани с тебешир на черната дъска, едно след друго изчезват, докато не остана само моето.

... В радиоприемника ми все по-често пукаха разрядите на статическото електричество. И нищо друго не се чуваше. Засега. В течение на няколкото следващи часа не се проявиха други признания на приближаващата буря.

Всичките мои сто и тридесет „очи“ наблюдаваха от сутринта Бети. Сякаш денят се очертаваше приятен, прохладен, въобще един обикновен пролетен ден, потънал в слънчеви лъчи, с меден аромат над кехлибарените ниви, който се носеше из улиците, запълваше магазините... С дневната светлина си отиваха остатъците на нощната влага и се оцветяваха в маслинно подпухналите пъпки на крайпътните дървета. Тази ярка светлина, от която бе избеляло синьолазурното знаме пред кметството, превърна прозорците в оранжеви огледала, разсея навсякъде пурпурни и виолетови сенки по склоновене на планината Свети Стефан, намиращи се на тридесет километра от града, спусна се по гористите им подножия и ги украси така, сякаш полудял художник бе нахвърлил живото море с разнообразни отенъци на зелено, жълто, оранжево, синьо и червено.

Утринното небе на Земята на Лебед бе украсено в кобалд, а през деня придобиваше отенък на ахат, а при залез — рубин с изумруди, студен и блестящ като творба на ювелир. Когато кобалта избледня и се покри с лека димка (единадесет нула нула по местно време), аз погледнах Бети със своите сто и тридесет „очи“ и не видях нищо достойно за вниманието ми, което да предвещава настъпващите събития. Само непрекъснатото пукане в радиоприемника съпровождаше пианата и струнните инструменти.

Смешно ми бе да наблюдавам, как мозъкът персонифицира предметите и превръща мислите в образи. По корабите винаги се е предполагало женско начало. Може да се каже „добрата стара яхта“ или „белокрилата чайка“, да се потупа по фланшборда и да се усети излъчването на женственост, която се усеща по заоблените форми и обратното „дяволска развалина!“ или „да е проклет деня в който

седнах на тази прахосмукачка!“, когато на колата ви откаже двигателя. Ураганите са също жени, също като луните и планетите. Но с градовете е иначе. Те са някак си безполови.

Две десетилетия след актът на кметската управа, с който се основава станцията Бета, нея я прекръстиха официално с женското име Бети. Аз продължавам да смяtam, че причината е само една: преди Бета е била предназначена за почивка на пътешествениците и за извършване на профилактика на корабите. Бета не е претендирала да е дом, но по нещо е приличала едновременно на бащин дом и на увеселително заведение: земна храна, нови лица, различни звуци, пейзажи, дневна светлина... Ако идвате от мрака, студа и безмълвието тук изведнъж се оказвате сред топлина, светлина и музика. Остава ви само да обикннете това място. Нещо подобно е чувстввал древния мореплавател, когато се е взирал в хоризонта за земя, където да си почине след дълъг път.

Това го почувствах два пъти: веднъж при първото ми посещение на Бета, после когато я нарекоха ети.

Аз съм тук Пазачът на Ада.

... Когато шест или седем от моите „очи“ изведнъж ослепяха, но само за миг, а музиката започна да се губи в пукането на статическото електричество, аз се обезпокоих, позвъних в бюрото запрогвози и глас на момиче записан на магнитофонна лента ми съобщи, че през деня или до вечерта се очакват да започнат сезонните дъждове. Поставих слушалката на мястото ѝ и превключих едно от „очите“ от вътрешен обзор на външен.

По небето не се виждаше нито едно облаче, нито едно петънце. Само ято зеленикави летящи гущери премина пред обектива.

Върнах „окото“ обратно и започнах да наблюдавам спокойното и без задръствания движение по чистите улици на Бети. Трима души излязоха от една банка. А двама влязоха. Познавах ги и им махнах мислено с ръка. Пощата беше потънала в тишина. Навсякъде се виждаше печата на ежедневието: по металургичните заводи, по фабриките за синтетични материали, по фермите, на космодрума и по сградите. Навсякъде като голи охлюви пълзяха коли и пътищата напомняха за посоката към обетованата страна. В цвета на околните ниви преобладаваше жълтото примесено с кафяво и примеси на зелено и розово. На екрана се появиха вили с формата на буквата А,

покривите им бяха назъбени и куполообразни, потънали в морето на обилната растителност, от която често стърчаха единствено шишовете на гръмоотводите. Малко по-късно насочих „окото“ отново на нужното място и започнах да наблюдавам галерията от сто и тридесет променящи се картини — екраните на Службата по Нарушенията към кметския съвет.

Пукането се усили и трябваше да изключи радиото. По-добре е да не слушам въобще музика, отколкото да я слушам така.

„Очите“ ми започнаха да ослепяват. Тогава разбрах, че към нас се приближава буря.

С най-голяма скорост насочих едно от „очите“ към Свети Стефан. Това означаваше, че трябва да изчакам двадесет минути, преди то да се изкачи на планината. Друго изпратих право нагоре в небето — за тази панорама щях да чакам десет минути. После предоставих пълна свобода на автоскенера и отидох долу да пия едно кафе.

* * *

Когато влязох в чакалнята на кмета, намигнах на секретарката и кимнах към вратата.

— Там ли е? — запитах аз.

Лоти, една пълничка девойка на неопределен възраст, но с приятна фигура, ме дари със случайна усмивка, но идването ми едва ли можеше да се нарече случайно.

— Тук е — каза тя и заби отново поглед в папките пред нея.

— Сама ли е?

Тя кимна вместо отговор и от това очите й затанцуваха на ушите й. Черните очи в съчетание с мургавата кожа я правеха съмсев добре. Ако прическата и малко повече козметика...

Отидох до вратата и почуках.

— Кой е? — запита кметицата.

— Аз съм — изрекох, докато отварях вратата. — Годфри Джъстин Холмс, за по кратко Год. Искам с някого да пийна по едно кафе и затова избрах тебе.

Тя се отмести от прозореца, през който гледаше нещо. Докато се обръща на въртация си стол, косите ѝ, яркоруси, къси и прави се развълнуваха като проблясващо снежно облаче, понесено от внезапен вятър.

Аз съм заета — усмихна ми се тя.

„Зелени очи, заоблена брадичка, мили нежни ушенца, обичам ви напълно“ — спомних си анонимната записка, която ѝ бях пратил преди два месеца.

— Но не съм толкова заета

— да не изпия едно кафе с бога — заяви тя. — Може да се настаниш на трона. Сега ще го сложа да се вари.

Всеки се зае със своята работа.

Докато тя се занимаваше с кафето, аз запалих цигара от нейните, облегнах се в креслото и отбелязах:

— Май идва дъжд.

— Аха — отвърна тя.

— Не го казвам единствено да си приказваме — изрекох аз. — Над Свети Стефан бушува силна буря. Скоро ще узная нещо повече.

— Прекрасно, страже — усмихна се тя, като ми подаде кафето. — Вие, старците, с вашите болежки сте по-надеждни от Метеобюрото. Този признат от всички факт аз нямам никакво намерение да оспорвам.

Поставих горещата чашка на масата.

— Почакай да видиш само — започнах аз, — колко електричество ще има във въздуха, когато бурята премине планината и се насочи към града. И сега радиото пращи и трещи...

Тя беше облечена с бяла дантелена блуза и черна пола, която пътно прилягаше по бедрата ѝ. През есента бе навършила четиридесет години и макар да следеше за фигурата си, то за лицето не винаги успяваше. Непосредствеността в поведението бе най-привлекателното в нея, поне за мен. Това свойство напоследък рядко се среща, а с напредването на възрастта изчезва напълно. Сега я гледах и слушах и си я представях като дете. Още мога да кажа, че в последно време започна да я тревожи мисълта за годините. Но когато си спомни за моите, започва да се шегува.

Всъщност аз съм на тридесет и пет, което ме прави малко помлад от нея. Но нейният дядо ѝ е разправял за мен, когато тя е била

момиченце. Тогава първият кмет на Бета Бети Уей почина два месеца след избора си и аз трябваше да изпълнявам неговите функции.

Родил съм се преди пестотин деветдесет и две години на Земята, но от тях съм проспал по звездолетите петстотин шестдесет и две. Формално ми тежат повече отколкото на всеки друг. Аз съм анахронизъм. В действителност съм на толково, на колкото изглеждам. Въпреки това на хората им се струва, че ги майтапя, особено на жените от средната възраст. Често това действа на нервите.

— Елеонора — казах аз, — мандата ти свършва през ноември. Нима мислиш да участвуаш в новите избори?

Тя свали изящните си очила и с два пръста разтри слепоочията си, после пийна от кафето си.

— Още не съм решила.

— Това не е за пресата — изрекох аз. — Просто ми е интересно.

— Наистина не съм решила — отвърна ми тя бавно. — Не зная...

— Добре, де. Питам ей така, за всеки смучай. Кажи ми, когато вземеш решение...

На свой ред пийнах кафе.

— В събота заедно ли ще обядваме? — попита ме тя. — Както винаги досега?

— Да, разбира се.

— Тогава ще ти кажа.

— Прекрасно.

Тя погледна в своята чашка и аз отново видях малкото момиченце, стоящо на брега и чакащо размътването да улегне и то да разгледа отражението на лицето си или камъчетата по дъното, или едното и другото.

— Колко силна ще бъде бурята? — усмихна се тя от видяното в чашата.

— Знам ли? Но усещам да се трошат дърва.

— А ти заповядала ли й да си отиде?

— Опитах, но тя не послуша.

— Тогава най-добре ще е да затваряме люковете.

— Предпазливостта никога не вреди.

— Метеорологичния спътник ще мине след половин час над града. Ще успееш ли да научиш нещо повече преди това?

— Мисля, че да. Може и веднага.

— Непременно ми се обади.

— Естествено. Благодаря за кафето.

Лоти бе така заета, че дори не ми обърна внимание, когато излизах.

* * *

Когато се върнах на постта си, горното „око“ висеше високо в небето. Обърнах го така, че да огледам местността: от другата страна на Свети Стефан бушуваша и се пенеха огромни черни облаци. Планинската верига се оказа нещо като вълнолом за развихрилата се стихия.

Моето второ „око“ почти бе стигнало местоназначението си. Още не бях изпушил и половината от цигарата си, когато ми предаде следната картина: над равнината се полюшваше сива и непроницаема завеса...

Завесата се приближаваше.

Набрах номера на Елеонора.

— Дъждецът идва, малчо.

— Ще се наложи ли да употребяваме торби с пясък?

— Много е вероятно.

— Добре. Заенам се с това. Благодаря.

Отново се обърнах към екраните си.

Tierra del Cugnus, Земята на Лебед — очарователно име за планета, както и за единствения ѝ материк. Ще се опитам да ви го опиша.

Планетата прилича на Земята. Наистина отстъпва малко по размери, но в замяна има повече вода. О се отнася до основният материк, той изглежда така: обърнете огледалното изображение на Южна Америка на 90 градуса против часовниковата стрелка и го напъхайте в Северното полукълбо. Направихте ли го? Отлично. Тогава го хванете за опашката и го теглете, докато не се удължи с още седемстотин километра и не отслабне в талията. При това се постарарайте екваторът да отсече парче с дължина петстотин километра. Ето ви материка Лебед, който прегръща прекрасен залив. И да доведете нещата докрай, разбийте австралия на осем парчета и ги

нахвърляй те напосоки из Южното полукулбо, като ги наричате по първите букви на гръцката азбука. Нацепайте полюсите със сладолед и не забравяйте да неклоните оста на планетата на осемнадесет градуса. Благодаря ви, че го направихте.

Спомних си за останалите без надзор места и насочих в посока Свети Стефан още две „очи“, но след час и техният поглед бе закрит от плътната завеса облаци.

В същото това време метеорологичният спътник над нас бе обработил вече получената информация и ни предаде, че от другата страна на планината се образува плътна облачна покривка. Както често става по тези места бурята връхлетя внезапно. Обикновено както започват така бързо и свършват: боеприпасите за небесните топове стигат най-много за час-два. Но има и продължителни бури: продължават и продължават, а запасите от огнени стрели изглеждат неизчерпаеми. Земните урагани не го постигат никога.

Мястото, където се разполага Бети, не може да се нарече безопасно, макар минусите да се уравновесяват с плюсовете. Градът се намираше на двадесет километра растояние от залива и на три от река Нобъл, която по тукашните разбириания не беше от малките. Само едно от неговите предградия — при това най-незаселеното — достигаше морския бряг. Застроената площ приличаше на лента с дължина седем километра и ширина два, но осемдесет процента от стохилядното население обитаваше деловия квартал на пет километра от Нобъл. Не може да се каже, че Бети се намира в низина, но тази част на месността в никакъв случай не може да се определи като издигната — малко е по-висока от околните долини. Ова и близостта до екватора е изиграло роля при избора й за заселване.

Другите фактори (близост до реката и залива) също си казали думата. Останалите девет града на материка бяха малки и значително по нови от Бети. Три от тях се намираха нагоре по течението на Нобъл. По такъв начин Бети е първият кандидат за столица на бъдещата държава.

Наблизо се намираше обширно гладко плато, изключително удобно за кацане на транспорти от междузвездните гиганти, а в бъдеще ще се превърне в плацдарм за проникване във вътрешностите на страната. Но всъщност първопричината да съществува Бети е Звездната спирка. Ремонтните работилници, складовете за гориво,

места, където и душите и телата могат да си починат — това е вездният Стоп. Спирка по пътя към другите населени колонии. Така се е случило, че Лебед е бил открит по-късно от повечето светове. Намирал се е в начален етап на развитие и не е представлявал интерес за заселниците. И до ден днешен стопанството му си остава натурално.

Защо ли трябва Звездната спирка, щом повечето време на кораба хората прекарват спейки? Помислете малко, а аз по-късно ще ви кажа дали предположенията ви са верни.

Буреносните облаци набъбваха на изток, като си проправяха път с лентообразни израстъци, а Свети Стефан бе превърнат на балкон, на който се тълпяха чудовища, извивайки шии към сцената, където се намирахме ние. Грамада се качваше на грамада, докато цялата тази стена не рухна и се понесе надолу все още обляна в оловните лъчи на изчезващото слънце. Пъrvите гръмотевици наполняха за гуркането на гладен корем.

Обърнах гръб на еcranите и отидох при прозореца. Някакъв огромен сив ледник браздеше небесната твърд.

Връхлетя вятър: видях как дърветата се разлюляха и се закланяха към земята. Идваше първата за този сезон буря. Синевата се предаде и отстъпи безславно. Слънцето угасна. По стъклата удариха пъrvите капки. Но скоро потекоха цели потоци.

Свети Стефан застърга с върховете си настъпващите чудовища, а те го засипаха с гръмотевици. Още миг и грамадите се сблъскаха със страшен грохот. Потоците по стъклата се превърнаха в буйни реки.

Върнах се при еcranите и се залюбувах как хората бягат от дъжда. Най-хитрите си намериха чадъри или покривала, останалите се мятаха като пощурели. Повечето въобще не слушаха прогнозата за времето — вид психологическа защита, водеща началото си в миналото, когато прадедите ни са изпитвали недоверие към шаманите. Защото ако те са били прави, то с нещо превъзхождат нас, простосмъртните, а това смущава повече, отколкото възможността да се измокриш от дъжда. И затова искахме те да грешат.

Не ми остана нищо друго освен да запаля нова цигара и да се облегна на креслото. Нито една буря не бе в състояние да свали от небето моите „очи“. Включих филтрите и загледах как по еcranите удря пороят.

* * *

Изминаха повече от пет часа. Дъждът не преставаше. В мрака извън стаята гърмеше и трещеше. Надявах се, че до края на дежурството ми бурята ще стихне, но когато се появи Чак Фулър, тя продължаваше със същата сила.

Чак идваше да поеме нощната смяна.

Той седна зад пулта.

— Нещо си подранил — казах аз. — Никой няма да ти плати за това.

— И какво да правя? Дъжд. В къщи е по-зле оттук.

— Покрива ли тече?

Той поклати отрицателно глава.

— Отново дойде тъщата.

Аз кимнах с разбиране.

— Това е неудобството на нашия свят — малък е.

Той се хвана с двете ръце за тила и се облегна в креслото с поглед към прозореца. Усещах, че го обхваща пристъп на истерия.

— Заеш ли на колко години съм? — запита ме той след кратка пауза.

— Не — отвърнах аз, макар да знаех, че е на двадесет и девет.

— Двадесет и седем — продължи Чак. — Скоро ще навърша двадесет и осем. Знаеш ли къде съм бил?

— Не.

— Никъде, ето какво! Родил съм се и съм израствъл на тази проклета планета! Тук живея, тук се ожених и никога няма да мръдна оттук. Когато бях млад нямаше възможност, сега съм семеен...

Фулър се наведе и облегна рактите си на колената като ученик. И когато навърши петдесетте, пак ще изглежда ученик с тази светла късо постригана коса, чипото носле, тънката фигура, загорялата кожа и т.н. Може и да се държи като ученик на петдесет години, кой знае...

Нямаше какво да кажа и си замълчах.

Чак утихна за известно време. После отново се обади:

— Ти поне си ходил някъде. — Помълча многозначително, преди да продължи. — Ти си роден на Земята! На Земята! Още преди да съм се появил на бял свят ти си пътувал по другите планети. А за мен

Земята е само едно име. И една снимка. Останалите са като мен — виждали са само снимки.

Продължих мълчаливо да чакам, а когато се уморих, заречитирах:

— „Минивър Чийви съдбата си кълнеше...“

— Какво означава това?

— Така започва едно старинно стихотворение. По-точно сега се смята старинно, а когато бях момче, още си беше младо. Имах много роднини и приятели. Но това беше някога... Сега от тях не са останали и костите. Станали са на прах, на най-обикновена прах. Не, не е метафора. Петнадесет години за мен и теб са едно и също, но не винаги. Което е станало тогава, отдавна е записано в историческите хроники. Тръгвайки към звездите ти погребващ миналото си и ако се върнеш, ще срещнеш напълно непознати хора. Никак не е лесно да станеш дядо на шестдесет години, прадядо на седемдесет и пет... но ако летиш само три години и се върнеш то ще срещнеш своя пра-пра-пра-пра-пра-пра-внук, който е станал на свой ред дядо и който страшно ще се учуди, когато го потупаш по рамото. Знаеш ли какво е това самота? Ти не си просто човек без родина или извън света. Ти си човек извън времето! Ти и времето не си принадлежите един на друг. Като буклук си, който блуждае из междузвездното пространство...

— Струва си цената! — възклика Чак.

Разсмях се. В течение на година и половина всеки месец слушах нещо подобно. Преди не се засягах особено, но сега ми се бе струпало много: и дъждът, и изващата съботна вечер, и последното ми отиване в библиотеката, а сега и жалбите на Чак. Направо излязох от себе си.

Смеех се.

Той целият почервеня.

— Смееш ли ми се! — надигна се Чак и ме изгледа злобно.

— Не, как успя да си го помислиш — изрекох аз, — смея се на себе си. Не очаквах, че твоите думи така ще ме засегнат. Узнах нещо смешно за себе си.

— Какво?

— Че с годините съм станал сантиментален. Това откритие ме лазвесели и разсмия.

Той въздъхна, обърна се и отиде при прозореца. Пъхна ръце в джобовете и ме изгледа.

— Нима не си щастлив? — запита той. — Там... в дъбините на душата си, имам предвид. Имаш пари и с никого не си свързан.

— Успокой се, щастлив съм — отвърнах аз. — Нека не приказваме повече за това. Кафето ни ще изстине.

Чак въздъхна отново и се обърна към прозореца. Ярка светкавище очерта профила му. Изтрещя силен гръм.

— Извинявай — чух го някак си отдалече. — Струва ми се, че ти си най-щастливият от всички нас.

— Аз? Не думай така, при този климат на всички ни се струпва достатъчно. На теб ти действува също зле.

— Както винаги ти си прав — каза той. — Погледни навън! Такъв дъжд не съм виждал от няколко месеца...

— Небесата са го събириали за днес.

Той само подсвирна.

— Аз ще отида долу да взема кафе и сандвичи. Трябва да хапна нещо преди дежурството. Ти искаш ли нещо?

— Благодаря, не искам нищо.

— Добре, сега ще се върна.

Той излезе свиркайки си. Нервните му пристъпи никога не продължаваха дълго. Менеше настроенията си като дете, ха така, ха иначе... Да бъде страж на Ада е май най-неподходящата работа за него — изисква максимална съсредоточеност на вниманието. Казват, че името на нашата служба произлиза от названието на стариен летателен апарат. Вероятно някакъв военен въртолет. Ние изпращаме „очите“ на предварително определените места; те могат да се движат по небето, да стоят над определена точка, да се връщат назад, подобно на тези дливни машини. Ние следим за порядъка в града и околностите му. А това не е най-трудното на Лебед. Нямаме обичай да надничаме в нечии прозорци или да изпращаме „окото“ на посочен адрес. Освен ако не ни помолят. Нашите показания се смятат в съда за доказателство и ако успеем навреме да натиснем някое и друго копче, то представяме и видеозапис на събитието. Понякога изпращаме хора или роботи на местопроизшествието, в зависимост от нужната помощ.

На Лебед рядко стават престъпления, макар всички, дори и децата, да носят оръжие. Всеки прекрасно знае, кой на какво е способен и малко са местата, където един престъпник може да се укрие.

Основната ни грижа е въздушното движение и наблюдаването на местните животни (тя ни кара да носим непрекъснато оръжие).

ОПЖ — така се нарича длъжността ни — Организация по Презпазване от Животните. Затова нашите „очи“ са снабдени с вежди четиридесет и пети калибър.

Срещат се и много миловидни същества: например мечето-панда; седнало то не достига и шестдесет сантиметра височина. Ушите му са големи и копринени, кожата петниста, очите кръгли, ясни и сиви, Езичето се подава розово, носът е като копче, пухена опашчица, остри зъбчета със извънредно силна отрова... Обича да се храни с вътрешностите на млекопитаещите, както котката валериан.

„Хапача“ си отговаря на името: влечуго в броня и три остри шипа под очите и на носа. Краката му са дълги половин метър. Опашката завършва с четири шипа, които това същество вдига винаги, когато гони нещо, и разбира се дългите остри зъби.

Съществуват още земноводни, появяващи се от залива или реката и са невероятно уродливи и опасни.

Затова съществуваме ние, стражите на Ада, и не само на Лебад, но и на другите колонии. Между пътешествията аз не веднъж съм работил като страж и знам колко са нужни.

Чак отсъства по-дълго, отколкото очаквах и се върна едва, когато аз имах правото да си тръгвам. На вид изглеждаше доволен. По лицето му имаше усмивка и следи от червило. Пожелах му всичко най-хубаво, взех бастунчето си и отидох долу, където ме чакаше студеният душ.

Да вървя пеша до паркинга не ми се искаше. Повиках по телефона такси.

Елеонора си бе отишла веднага след обяда, служителите бяха свършили работата си час по-рано и зданието на кметството пустееше, а стъпките ми отекваха глухо в тъмнината на широкия коридор. Известно време чаках на парадния вход и слушах тропането на дъжда и бълбукането на вода във водосточните тръби. Пороят шибаше улицата и бълскаше по прозорците.

Едва видях, какво става навън и плановете ми да прекарам остатъка на деня в библиотеката се разсеяха като дим. Утре или други ден, реших аз, такава вечер предразполага към добра храна, топла вана, бренди и четене. Щях да си легна рано — в такова време най-добре се спи...

Таксито спря пред входа. Свирна. Аз изтичах навън.

На сутринта проливният дъжд престана, но след час отново започна да вали и на обед се превърна в монотонен порой. Искрено се радвах, че днес, петък, като винаги съм свободен.

Поставете знак —" под прогнозата за четвъртък и няма да сгрешите за петък. Разходих се по брега на реката. Тя прииждаше, а облаците изливаха все нови и нови порои. Канализацията се препълни и по улиците започна да се събира вода. Дъждът се лееше, локвите растяха, превръщаха се в малки езера и всичко това се съпровождаше от барабанния огън на гръмотевиците, а в земята се забиваха кривите остриета на мълниите. Течението носеше безброй трупове на летящи гадове, приличащи на неизгоряли докрай остатъци на гигантски илюминаци. Над централния площад плавно летеше кълбовидна мълния. Огньовете на Свети Елм пробягваха по мачтата със знамената, кулата с часовника и статуята на Уей, която се опитваше да съхрани гордия си вид.

Бавно карах колата към библиотеката. Чистачките с труд изтриваха от предното стъкло безкрайните бисерни нишки: огромните поливащи небесни машини изглежда се обслужваха от работници, не влизащи в никакъв професъз — нито един от тях не отиде да пийне по едно кафе. Накрая успях да намеря свободно място, да паркирам и под чадъра да затичам към сградата.

През последните години се превърнах в свояго рода библиофил. Не, не ме измъчваше жаждата за знания; трябваха ми само последните новини. Причината се криеше в следното:

Какво е известно съществуват скорости по-големи от тази на светлината. Например фазовите скорости на радиовълните в йонна плазма или скоростите на преместване на светлинните спнопове на Дакбил, но тези явления са редки и неприложими за космическите полети. Ако става дума за материята, то скоростта на светлината е непреодолима. Най-много да се приближава до светлинната.

А животът може да се спре — включване, изключване, — няма никакви проблеми. Затова съм просъществувал толкова дълго. Скоростта не може да се надмине, но може да се забави стареенето на човека, дори да се стигне до спиране на жизнените процеси — и ако е нужно корабът ще лети векове към целта, а пътниците ще си остават млади. Затова съм така самотен. Всяка малка смърт влече след себе си

възкръзване на друга планета и в друго време. Това се случваше с мен не веднъж и в него се крие отговора, защо съм станал библиофил: новините идват така бавно, както и корабите. Купете си вестник преди полета и, когато пристигнете на местопредназначението той ще си остане нов, но там, където сте го купили, ще се е превърнал в исторически документ. Изпратите ли писмо на Земята, ще го получи правнука на адресата, а неговият отговор — вашия пра-правнук.

Лавиците на библиотеките на Лебед са претъпкани от редки книги: първи издания, купени преди излитането от Земята, които след прочитане са дарени. Веднага ги тиражират. Но нито един автор досега не е подал жалба и нито един издател не е заплашен от съдебно преследване на литературните агенти или наследниците на автора.

Ние сме напълно самостоятелни, но винаги сме в опашката, защото съществува „транзитно изоставане“, което е непреодолимо. На Земята е лесно да ни контролира, като момче, което дърпа въженцето на хвърчилото. Изглежда нещо подобно е хрумнало на Йитс, когато е писал: „Наоколо всичко се разпадат на части и центъра не може да ги удържи...“ Мъчен от съмнения аз се заставях да ходя в библиотеката за известия.

* * *

Денят се изнiza незабелязано.

Думи се нижеха по екрана, аз стоях в кабината, разглеждах непрочетените от никого вестници и списания, а по улиците на Бети се изливаха бурни потоци от планините. Водата напълно бе изчиستила гората. Мръсотията заливаше полята, нахълтваше по мазетата, напластваше се по улиците, въобще намираше си път навсякъде.

Отидох да хапна нещо в лавката, където от девойката в зелена престиилка и жълта пола (тя шумолеше приятно) узнах, че спасителни отряди работят навсякъде, а пътят през Централния площад е затворен.

Малко по-късно в дъждобран и непромукаеми ботуши се запътих натам.

Стена от торби с пясък преграждаше главната улица и на височина стигаше до кръста ми. Водата мокреще колената ми и непрекъснато прииждаше.

Погледнах паметника на Уей. Ореолът му беше помръкнал. И нищо чудно: заслугите му сега изглеждаха някак си съмнителни, макар честно казано...

Той държеше в лявата си ръка очила и ме гледа с недоверие и опасение, гадаейки в дълбините на бронзовата си душа, дали няма да се изпусна, да проговоря и да разруша неговото лъскаво от водата, тежко и позеленяло на места величие. Да разкажа ли? Мисля си, че аз съм единственият човек, който още го помни. Той поиска да стане баща на новата страна и наистина се постара. Заемаше кметския пост цели три месеца, а през останалото време (две години) аз трябваше да изпълнявам задълженията му.

В смъртният акт бяха написали „инфаркт“, но бяха забравили да споменат, че виновникът е парче олово. Тези, които знаехе това, вече не са живи: разгневеният мъж и изплашената жена, следователят. Оставам само аз и няма да разкажа на никого, освен ако бронзовият Уей не проговори. Защо той е героят, а тук статуите са по-нужни от живите герои. Някога с личния си пример той помогна при наводнението в селището Бътлър и дори за това си струва да остане в паметта на гражданите.

Намигнах на бившия си шеф — капките от носа му падаха в моите крака. Заслушах се в плискането на водите и ругатните на работниците, които изграждаха бент на съседната улица, и си тръгнах обратно в библиотеката под съпровода на уголошителните гръмотевици и заслепяващите светковици. Над главата ми премина едно „око“. Махнах му с ръка и то ми отвърна с намигване на фиртъра си. Ако не се лъжа днес в предприятието се подвизава С. А. Джон Кимс. Но може и да греша.

Внезапно небесните бентове отново се отприщиха. Оказах се под истински водопад.

Притиснах се до най-близката стена, друго укритие не се виждаше наблизо, но се подхълзнах и добре, че навреме се подпрях на взетата пръчка. Намерих някаква врата и се скрих в нея.

Десет минути гърмеше и трещеше. Когато дъждът намаля, а аз си върнах зрението и слуха, видях, че Второто авеню се е превърнало в бурна река. ляскайки отвратително водата носеше всякакъм буклук: хартии, пръчки, кал... Изчаках нивото да спадне — не исках да се прибирам с напълнени ботуши в къщи.

Водата не спадаше.

Напредна към мен и ми заблиза подметките.

Нямаше къде да отстъпвам. Дтана ми ясно, че ме чака и нещо по-лошо. Опитах се да бягам, но да бягаш във вода до келенете...

Спомних си за истрела, който чух през деня. Когато ти са мокри краката не мислиш много-много. Домъкнах се до паркинга и тръгнах към вкъщи. Зад колата се виждаше пенлива следа и това ме накара да се почувствам като капитан на речен кораб, мечтаещ да стане водач на камили в пустинята.

Беше така тъмно, сякаш настъпваше вечерта. Влязах във влажния гараж, но в него още не бе проникнала вода.

Докато изтичам по пътеката до дома си, сумрака се смени с мрак. Няколко дни не бях виждал слънце и си помислих, колко ще ми липсва в празничните дни. Над главата ми бе надвиснал черният купол на небето и независимо от тъмнината аз отчетливо видях, колко чисти са високите тухлени стени, които ме обграждаха.

Стараех се да се движа в лявата страна, с надежда да намеря някакво прикритие от дъжда. Когато минах по крайбрежната улица, забелязах, че нивото на водата е достигнало най-високите отметки на кея. Нобъл приличаше на голяма подпухнала кървавица, чиято обвивка всеки миг може да се пръсне. Една светкавица освети цялата улица и аз, да не нагазя ширналата се локва, забавих крачките си.

Докато мечтаех за сухи чорапи и сухо мартини, завих в напречната уличка и замрях като вцепенен.

Това беше орг.

Тялото, покрито с костени пластинки, се повдигна под ъгъл четиридесет и пет градуса спрямо тротоара. Главата с очи-светофари, които сигнализираха „стоп“, бе увиснала на метър от земята, а животното тичаше с малките си дребни крачка към мен и паста му, носеща заплаха за близка смърт, бе насочена в корема ми.

Тук ще направя едно отклонение и ще разкажа за детството си. Като прочетете долопосочените обстоятелства, ще разберете, защо си го спомних в този момент.

Родил съм се на Земята, там съм израсъл и съм се изучил. Докато следвах, през лятната ваканция работих в животновъдна ферма. И досега помня миризмата и шума от яслите, помня и как карах кравите да вървят по пътя за пасището. Помня също миризмата и шума на

университета: формалдехид в лабораторията на химическия факултет; гласовете на първокурсниците, които бъркаха френските глаголи; носещия се навсякъде аромат на кафе и цигари в Студенския съюз; звъна на църковните камбани и миризмата на току що окосената трева (още виждам ясно ахналия поглъщащото трева чудовище Енди, един грамаден негър с нахлупена над очите бейсболна шапка и така налапана в устата цигара, че почти щеше да запали лявата му бузя) и както винаги — дзън, дзън, дзън! — ударите на рапира в рапира. Не обичах да ходя на физическо, но то се смяташе за задължително. Единственият начин да се откача бе да се занимавам с нещо по-специално. Избрах фехтовката: тенисът, борбата, баскетболът, босът, хандбалът изискват прекалено много усилия, а да стана член на голф-клуба не ми позволяваха средствата. Така и не подозирах, какви последствия ще има този избор. Напрежението се оказа не по-малко, отколкото при другите видове. Но ми харесваше. ъв втори курс станах кандидат за отбора на...

Когато се оказах на тази планета, където всички насят оръжие, аз си поръчах да ми направят тояжка. Тя приличаше на рапира и на пика, но с една единствена разлика: набоде ли се живо същество с нея, то никога повече няма да се мръдне от място. Гаранцията — осемстотинте волта в точката на допирране (ако е натиснато копчето).

... ръката ми с тояжката се вдигна и аз натиснах копчето.

Оргът вече беше до мен.

С допирране на тояжката подпалих корема му и от разтворената с остри като на бръснач зъби уста се разнесе нещо средно между въздъхване и писък. И след малко оргът не мърдаше повече (така ги наричаме за по-кратко: „организъм“, когато не си спомняме името им).

Отпуснах копчето и заобиколих звяра. Оказа се от речна порода. Помня, как се оглеждах, когато си тръгнах и до къщи вървях с включена тояжка, докато не хлопнах зад себе си вратата и не запалих светлината.

Едва тогава си позволих да затреперя, а малко по-късно си смених чорапите и си направих един коктейл.

Нека вашият път никога не бъде препречен от орг.

* * *

В събота дъждът се усили.

В западната част на града навсякъде е преградено с чували. Сега често водопадите са премесени с пясък, макар и не винаги. Бентовете засега успяват да сдържат напора.

Досега потопа донесе смърт на шест души. Било от пожари от мълниите, било от потъване или простудяване. Скоро причиняваните щети започнаха бързо да растат. Хората бяха уморени, зли, жалки и мокри. Всички, включително и аз.

„Събота си е събота“, но въпреки това отидох на работа. В кабинета бяхме заедно с Елеонора: на масата се намираше подробна карта на местността, а на стените шест екрана, чиито „очи“ дежуряха непрекъснато над „критичните места“ и ни показваха извършваните работи. Телефоните непрекъснато звъняха, а пепелниците чакаха някой да ги почисти, докато кафеничето с подсвиркане следеше нашата дейност.

Нивото на водата в Нобъл премина най-високата черта. Нашият град не беше единственият остров сред бушуващия океан на бурята. Нагоре по течението едва се крепеше селището Бътлър, бе залято Лястовичето гнездо, а от равнините наоколо прииждаха кални потоци.

Дори непосредствената връзка със спасителните отряди не ни избави от необходимостта да излизаме това утро три пъти навън: първо, когато мостът над Лавс бе отнесен към устието на Нобъл, където се намираше металургичния завод Мек, после, когато горското гробище на истинния бряг бе изровено така дълбоко, че заплаваха ковчези, и накрая, когато едновременно се срутиха три жилищни сгради в покрайнините на града. Малкият флаер на Елеонора, разтърсан от поривите на ветровете, стигаше местата на катастрофите и ние ръководихме непосредствено спасителните работи. Летях сляпо, само по покаданията на приборите.

В центъра на града прииждаха евакуираните хора.

Три пъти аз влизах под горещия душ и после се преобличах.

По обед всичко се успокои, дори дъждът поутихна. Наистина облачността не се разкъса, но затишието ни даде възможност да изпреварим малко събитията.

Укрепихме останалите здрави заграждения, нахранихме евакуираните и почистихме част от буклука. Четири от шестте „очи“ се върнаха на старите си места, четирите „аварийни“ точки бяха

престанали да бъдат аварийни. А на нас ни бяха нужни „очи“ за откриване на орги.

Обитателите на наводнената гора не стояха на едно място: седем „хапача“ и стадо панди загинаха през тези дни, впрочем, както и няколкото влечуги, изплавали от мътните води на Нобъл, без да се смятат дървесните змии, отровните прилепи, къртиците и земните змиорки.

Около седем вечерта сякаш всичко бе отминало. Ние с Елеонора излетяхме право нагоре в небето.

Флаерът набра височина, а кабината със съскане се хермитизира. Наоколо беше тъмна нощ. Умореното лице на Елеонора в съмната светлина на лампичките от пулта изглеждаше като бледа маска. Ръцете й натискаха слепоочията, може би се опитваше да я махне, и когато я погледнах отново, тя изглежда бе успяла. Очите й блестяха, а по усните се разхождаше лека усмивка.

— Къде си ме помъкнал? — запита тя.

— Ще огледаме бурята отгоре.

— Защо?

— От доста дни не сме виждали чисто небе.

— Така е — съгласи се Елеонора.

Тя се наведе да запали цигара и един кичур коса немирно се раздвижи. Поисках да протегна ръка и да го оправя, но не го сторих.

Издигнахме се над океаните от облаци.

Небето беше тъмно и безлунно.

Звездите изглеждаха като диамантени пращинки.

Облаците — като под от вулканична лава.

Ние летяхме и се виехме в небето. Накарах флаера да се „закотви“ (така поставях „очите“ над града) и запалих цигара.

— Ти наистина си по-възрастен от мен — каза тя. — Заеше ли го?

— Не.

— Съществува определена мъдрост, определена сила, подобна на духа на отминаващото време, промъква се в човека, спящ в космическото пространство. Знам, че е така и я усещам, когато си до мен.

— Не — отвърнах аз.

— Тогава, може би е затова, че хората я очакват от тебе, очакват силата на вековете. Може би оттук трябва да започнем.

— Не.

Тя се разсмя.

— Тя, или това нещо, не е положително.

Аз също се разсмях.

— Ти се интересуваше, дали ще поставя наново кандидатурата си за кмет. Казвам ти: не. Давам се оставката. Смятам да се омъжа.

— И за кого?

— Има за кого, Джас, има — изрече тя и ми се усмихна.

Аз я целунах, но не за дълго: пепелта на цигарата ѝ заплашваше да падне направо във врата ми.

Ние загасихме цигарите си и полетяхме над невидимия град в безлунното небе.

* * *

Обещах да ви разкажа за Звездната спирка. Сигурно не разбирате, защо тръгвайки да изминете сто четиридесет и пет светлинни години (за вас ще мъдат реално сто и петдесет земни години), вие изведнъж спирате на средата на пътя?

Е, преди всичко (и това е най-важното) не може да се прекара в сън цялото това време. Много от приборите изискват непрекъснато наблюдаване и никой няма да се съгласи на сто и петдесет години самота. Съществува определен график. Всеки, включително пътниците, дежури един или два пъти. Всички са запознати с инструкциите, кого да будят в случай на авария и какво да рлавят до идването на специалистите. Смяната е от няколко души. Дублират ги автомати — за повечето от тях хората не подозират: това е да се защити апаратурата от произвола на хората или в този невероятен случай, когато няколко луди се съберат заедно и решат да отворят люковете, да изменят курса, да убият пътниците и други подобни. Подбора на хората се извършва така, че те взаимно да се контролират и да се заменят. И машините и хората изискват наглеждане.

След дълбокият сън вие развивате депресия и краустрофобия. Тогава Звездната спирка идва да помогне: възстановява душевното

равновесие и събужда в хората нормалните инстинкти. Полза имат и световете, които посещавате: така се обогатяват икономиките им и общественият им живот.

Затова Звездната спирка — спирка по пътя — бе се превърнала в празник на много планети. Съпровожда се от фестивали и църковни богослужения, а на по-далечните планети — с паради, интервюта и пресконференции предавани по всички станции. Пресрасно помня, че същото ставаше и на Земята, когато пристигаше звездолет от колониите. Веднъж една неособено сполучила артистка Мерилин Аустин потегли към други светове и като прекара там няколко месеца се върна обратно. Появи се няколко пъти на екрана, показва ослепително белите си зъби, критикува рязко извънземните култури и получи изгодно предложение, трети мъж и пъrvата си голяма роля в киното. Това също показва ползата от нея.

* * *

Кацнах на покрива на Хеликс — най-големият жилищен комплекс в Бети. Тук Елеонора притежава апартамент с два балкона и изглед към далечната река Нобъл, а също и към разпръснатите огънчета в долината Шик, където се намираше вилната зона на града.

Елеонора приготви любимите ми пържоли с печени картофи и извади бира. Бях доволен и щастлив.

Останах до полунощ — планирахме бъдещето си. После взех едно такси до Централния площад, където бях оставил колата си. Когато стигнах там, изведнъж реших да отида в Службата и да видя, как върви работата. Влязох в кметството, изтрих краката си, изтърсих водата от дрехите си и се насочих през празния коридор към асансьора.

Лошото е, че асансьорът е почти безшумен. А би трябало да бръмчи и вратите да се отварят и затварят с трясък. Без да подозирам нищо излязох и завих зад ъгъла.

Това, което видях заслужаваше длетото на Роден. Може да се каже, че ми провървя — появиhs се точно навреме, а не след десетина минути.

На кушетката в малката ниша срещу вратата на СН, Чак Фулър и секретарката Лоти се занимаваха с нещо, което отдалеч приличаше на

практическо упражнение по спасяване на удавници: правеха си един на друг изкуствено дишане уста в уста и още нещо.

Чак лежеше с гръб към мен, но Лоти ме видя през неговото рамо, очите ѝ се разшириха и тя го отблъсна.

— Джас... — въздъхна дълбоко Чак, когато се обърна.

— А, нищо, само минавам — изрекох аз. — Мислех да мина и да видя, как вървят работите.

— Х-м-м, всичко върви добре — каза той. — Сега са на автоматичен режим, тя дойде... да разбере, не трябва ли да напише нещо по отчетите. Главата ѝ се замая и ние... доведох я тук... да полегне на дивана...

— Да-а, не изглежда... добре — казах аз. — В аптечката има валериан и аспирин.

Чувствах се неловко и побързах да вляза в апаратната. Чак дойде след няколко минути. Аз наблюдавах екраните, а той застана зад гърба ми. Всичко сякаш си беше наред, само дъждът продължаваше да се излива над Бети.

— Да, Джас — въздъхна той. — е очаквах, че ще дойдеш...

— Така е, ако се съди по всичко.

— Искам да ти кажа... Нали няма да докладваш?

— Не, няма да докладвам.

— ... И няма да кажеш на Синтия, нали?

— Какво правиш извън работата си е твоя грижа. Като приятел те съветвам с това да се занимаваи в свободното си време и на подходящи места. Почти съм го забравил, а след няколко мига няма да си спомням нищо.

— Благодаря, Джас.

Само кимнах.

— Какво съобщават от Бюрото за Прогнози? — запитах, докато вдигах слушалката на телефона.

Той вдигна рамене, а аз набрах номера, изслушах съобщението, поставил слушалката на място и казах:

— Лоша работа, водата приижда.

— По дяволите! — изруга той и се опари на цигарата си. Ръцете му се разтрепериха. — Това време ще ме довърши.

— И мен също — навъсих се аз. — Отивам си. Искам да стигна до вкъщи, преди да се започне. Може утре отново да прескоча.

— Лека нощ.

Слязох долу, облякох шлифера си и излязох навън. Не зърнах никъде Лоти, но тя най-вероятно чакаше да си отида.

Стигнах до колата и изминах почти половината път, когато отново заваля. Мълниите разкъсваха небено на части: изригващият ги облак бе впил огнените си лапи в града като паяк. Зигзагите се забиваха в земята, оцветявайки в злато силуетите на предметите и оставяйки в очите ярки следи. В гаража влязох, когато бурята бе в разгара си. До мен стигаше съскане, трещене, а светковиците осветяваха всичко наоколо.

Намирайки се вече в къщи, се заслушах и загледах в затихващия апокалипсис.

Градът бълнуваше, като обхванат от треска, силуетите на зданията се очертаваха ясно от пулсиращата светлина. Да виждам по-добре ставащото, изключих лампата в стаята. Нетленни изглеждаха синкавочерните сенки на стълбищата, фронтоните, корнизите, балконите: сякаш заредени от мълниите сградите излъчваха своя вътрешна светлина. Нависоко, крадешком, пълзеше огнено насекомо (живо? или не?), „око“ в синкав ореол се мяркаше над покривите на съседните къщи. Облаците пламтяха като планини в геена огнена; клокочеха и трещяха гръмотевици; белезникави поройни струи дълбаеха паважа и пораждаханадигаща се пяна. В този миг видях трирог „хапач“ с мокри пера, страшна като на демон муцуна и мечовидна опашка. Звярът зави зад ъгъла, но малко по-рано бях чул един звук, който би могъл да мине за гръм, ако не бях видял как „окото“ се устреми към него и добави към капките вода оловни съчми. Всичко стана така мигновено, но въпреки това разбрах, за чия четка е достойна тази картина. Не за Ел Греко, не за Блейк — а за Боск. Само той с кошмарните образи на улиците на Ада, може да даде дан на този миг.

Един миг от бурята...

Гледах навън, докато изригващият пламъци облак не прибра пипалата си, увисна на небето като пашкул, а после помръкна тлейки и превръщайки се в пепел и прах. Стана тъмно. По улиците имаше само вода.

* * *

В неделя настъпи апогеят на хаоса.

Градът се оказа в центъра на най-силната буря на Бети. здигаха се пламъци, горяха църкви. отъваха хора. Зверове се разхождаха из улиците. Сгради се откъсваха от основите си и подскачаха като книжни корабчета по стръмното. Налетя ураганен вятър. Светът сякаш полуудя.

До кметството беше невъзможно де се стигне. Елеонора изпрати да ме вземат с флаер. Службите бяха евакуирани на третия етаж. Положението беше неконтролируемо. Единственото, което можеше да правим, бе да чакаме и да помагаме, ако имахме възможност. Аз седях през екраните и гледах ставащото.

Дъжд се лееше като от ведро. Сякаш падаше истински водопад. Понякога ни се струваше, че са изсипали океанът над нас. Отчасти за това имаше вина духащият от залива вятър: поривите му караха капките да се носят почти хоризонтално спрямо земята. Бурята започна на обед и продължи няколко часа, но след себе си остави разрушен град. Бронзовият Уей лежеше на дясната си страна, знамето бе изчезнало и никъде нямаше здание с оцелял прозорец и не залято от водата. Електричеството започна да прекъсва. Едно мое „око“ видя три панди да разкъсват мъртво дете. Проклиняки целия свят аз ги застрелях; не ми попречиха нито дъждът, нито ростоянието. Елеонора плачеше на рамото ми.

Тогава ни съобщиха, че на хълм, заобиколен от вода, заедно със семейството си се намира бременна жена, която веднага трябва да роди със сечение. Опитахме да стигнем с флаера... но вятърът... Видях горящи здания, трупове на хора и животни. Видях погребани наполовина машини и рухнали домове. Видях водопади, там където преди ги нямаше.

Тези дни изхабих много муниции и не само за горските зверове. Шестнадесет „очи“ бяха уцелени от мародери. Надявам се, че никога повече няма да виждам подобни кадри, които тогава заснех.

После започна неделната вечер — най-ужасната нощ в живота ми. Дъждът не спираше. За трети път узнах, какво е това отчаяние.

Ние с Елеонора се намирахме в Службата за Нарушения. Останалите работеха на третия етаж. За осми път през този ден

електричеството спря. Ние седяхме, без да мърдаме, в тъмното и нямахме сили да спрем настъпващия хаос. Дори не можехме да наблюдаваме ставащото.

Не зная, колко продължи това: час или два, или няколко минути. Ние разговаряхме. Помня, че разказвах за момичето, чиято смърт ме застави да потегля по другите планети — колкото се може по-далеч от гроба ѝ. Два полета, два нови свята — и скъсах връзката с времето. Но стоте години полет не изтриха паметта ми: уви! тя не е като времето, което така лесно може да се измами, потъвайки в малката смърт на съня.

Паметта е отмъщението на времето и дори да изгубиш слух и зрение, събуджайки се ти разбираш, че миналото е отново с теб. Най-страшното, което може да ти мине през главата е да се върнеш на станалата чужда земя, където е намерила покой любовта ти, да се върнеш непознат за никого там, където е бил родния ти дом. И тогава отново поемаш пътя, с надежда да забравиш, но времето ти е така малко, че не успяваш! Оставен си сам със себе си. Тогава за пръв път ме обхвана отчаяние. Четях, работих, пиех. Свързвах се с разни жени, но на сутринта винаги оставах сам. Скачах от планета на планета с надеждата, че нещо ще се промени, но всеки път гобих нещо от себе си.

Тогава ме обхвана друго ужасно чувство. Разбрах, че трябва да съществува време и място, най-подходящо за всеки от нас. Когато болката утихна, аз се смирих с изчезналото минало и се замислих за мястото на човека във времето и пространството. Кога и къде аз ще искам да прекарам остатъка на дните си? Къде ще живея с най-голяма полза? Може би ме очаква нещо хубаво, някъде на неизвестна планета; то чака да пробие часът му. Как да го узная? Мога ли да бъда сигурен, че моят Златен Век е на следващата планета и че не отивам на война в Средните Векове, когато Възраждането още не е напътило? То е винаги билет, виза, нова страничка в дневника. Това за втори път ме накара да се отчая.

Не заех отговора, докато не се оказах тук, на Земята на Лебед. Не знам защо те обичам, Елеонора, но те обичам — това е отговорът!

Когато дойде светлината, ние седяхме и пушихме. Тя разказваше за мъжа си, който загинал като герой и така избегнал заплашващата го смърт от бяла треска. Загинал геройски, без да знае за какво: сработил

условният рефлекс, хванал едно мачете и се хвърлил срещу глутница тукашни „вълци“, нападнали изследователския отряд в глухите гори на предпланините на Свети Стефан. Бил разкъсан на части, а останалите отстъпили в лагера, заели кръгова отбрана и така се спасили. В това е същността на героизма: миг, неподвластен на разума (искра в нервите), предопределен от всичко, което си преживял или си искал да направиш.

Ние гледахме галерията екрани.

Човекът е животно, способно да мисли логически? По-висш от животно? Но не ангел? Но не и онзи убиец, който аз убих тази нощ. Какъв ли е той? Честолюбив, самолюбив, влюбчив? Не мисля. Гледал ли е на себе си отстрани, наблюдавал ли е за постъпките си и разбирил ли е, колко са престъпни? Прекалено сложно. Нима когато е убивал, когато е грабил, се е виждал отстрани и е разбирил чудовищността на извършваното? Измислял ли си е религия? Едва ли? Виждал съм хора да се молят; за тях това е последната надежда за спасение, когато остаталите способи са изчерпани. Условен рефлекс. Тогава, може би остава любовта? Видях майка потънала до гърди в буйната вода да държи на рамената дъщеря си, а тя по същия начин притиска куклата си. Но нима любовта не е част от живота? Това, което си направил, и това, което искаш да направиш? И добро и лошо? Зная, че именно тя, любовта, ме накара да оставя поста си, да седна във флаера и да си пробивам път през бурята там, където ставаше тази сцена.

Не успях.

Но никога няма да забравя, колко се зарадвах, когато узнах, че са ме изпреварили. Излитащият флаер ми намигна със страничните си светлини и Джон Кимс предаде по радиото:

— Всичко е наред. Цели са, дори и куклата.

— Добре — казах и потеглих обратно.

Кацнах на балкона и веднага пред мен изникна някаква фигура. Когато излязох, в ръката на Чак (това беше той) проблясна пистолет.

— Не искам да те убивам, Джас — започна той, — но ако се наложи, ще те раня. Застани с лице към стената. Взимам флаера.

— Да не си полудял? — попитах го аз.

— Знам, какво правя. Той ми трябва, Джас.

— Добре, взимай го, щом ти трябва. За това не е нужно да ме дължиш на мушка. Засега мога и без него. Взимай.

— Трябва ни на нас със Лоти — каза Чак. — Обърни се.
Изпълних заповедта и загледах стената.

— Какво си намислил?

— Излитаме. Двамата. Веднага.

— Ума сте си загубили — казах аз. — Сега не е време...

— Да вървим, Лоти — повика я той.

Чух, как флаерът се отваря.

— Чак, ти ни трябваш тук! Можеш да си тръгнеш след седмица, месец, когато редът е възстановен. Съществува и такова нещо като развод. Нали знаеш?

— Няма да ми дадат да си отида, Джас.

— Тогава как смяташ да го направиш...

Обърнах се и видях да прехвърля през рамо голям чувал, съвсем като Дядо Мраз.

— Обръщай се! Чуваш ли? Иначе ще стрелям!

Започнах нещо да подозирам.

— Чак, нима си грабил?

— Обръщай се!

— Добре де, обръщам се. И мислиш, че ще стигнеш далеко?

— Достатъчно далеко — отвърна Чак — никой да не ни намери, а когато дойде времето ще отлетим.

— Не, струва ми се, че не си способен да отлетиш от Лебед. Познавам те добре.

— Ще видим — отдалечи се гласът му.

Чух бързи стъпки, последвани от хлопване на врата. Обърнах се и видях как флаерът се издига над балкона. Дълго гледах след него. И никога повече не ги видях.

Двама служители намерихме лежащи на пода в коридора без съзнание. За щастие нищо сериозно. Като се убедих, че ще се погрижат за тях, отидох при Елеонора.

Чакахме настъпването на утрото.

Уморени и опустошени седяхме и гледахме как светлината си пробива път през дъждовната пелена. Прекалено много неща станаха за това кратко време. Всичко се случи невероятно бързо. Ние бяхме объркани.

На сутринта дъждът спря.

Вятърът от север, един добър вълшебник, започна борба с облаци, като Енки със змея Тиамат. Изведнъж небесата се разтърсиха, мрачната пелена се разкъса и разкри лазурни клисури, от които заблика ярка светлина.

Когато се появи слънцето, чух радостни гласове и завиках заедно с всички. Прекрасното, топло и лечебно светило приближи кръглото си лице до Свети Стефан и го целуна по двете бузи. От прозорците надничаха радостни и възбудени хора. Радвах се със тях.

Единственият начин да се убедиш, че кошмарът е свършил, това е да се събудиш и да не намериш в спалнята си нищо, което да свидетелствува за действителността на вашия сън.

Ние вървяхме по улиците и навсякъде беше пълно с кал: в мазетата, машините, канализационните тръби и кухненските шкафчета. Кал покриваше здания и коли, хора и дървета. Засъхващите кафяви кръгове от пукнали се мехури чакаха сякаш кога ще ги изстържат. Ако някой от нас се приближаваше близо до складовете, където гниеха разни продукти, веднага се вдигаха ята летящи гущери и увисваха във въздуха като водни кончета, а после се връщаха отново на изоставената трапеза. Насекомите изглежда имаха някакъв празник. Срочно трябваше да се извърши санитарна обработка.

Всичко беше обърнато с краката нагоре, разрушено и погребано под кафяви „саргаси“. Числото на жертвите не можеше да се определи. Калната вода бавно течеше по улиците. Вонеше непоносимо.

Витрините на магазините бяха разбити и под краката ни шумно се трошаха стъкла... Мостовете бяха рухнали, паважът разкъртен... Достатъчно, и това стига. Защо да продължавам? Ако и сега не успеете да си представите гледката, то никога няма да го направите. След пияната оргия на небесните сили започваше тежко утро. Винаги ще се намери смъртен, който да бърника остатъците на божественото пиршество или да бъде погребан под тях.

Ние започнахме да разчистваме улиците, но към обед Елеонора едва се държеше на крака. Аз живеех наблизо и я закарах в къщи.

Това е почти цялата история — без пропуски: светлина, тъмнина, отново светлина, с изключение на края, който аз наистина не знам. Само ще ви разкажа началото на този край...

Оставил я на ъгъла. Тя тръгна към моята къща, а аз вкарах колата в гаража. Защо я оставил сама? Не зная. Може би в лъчите на

сутришното слънце светът изглежда спокоен и безопасен, независимо от полепналата кал. Или защото аз бях влюбен, тъмнината бе изчезнала и нощните страхове бяха притихнали.

Оставих колата в гаража и тръгнах по пътеката. Когато стигнах ъгъла (преди седмица тук срещнах орга), я чух да вика.

Хвърлих се напред. Страхът ми придаваше сили — за миг завих зад ъгъла. До локвата лежеше чувал, който по нищо не се отличаваше от чуваля на Чак. В локвата стоеше човек и разглеждаше чантата на Елеонора, а тя самата лежеше на земята без признания на живот и кръв заливаше лицето й.

Завиках и като се хвърлих на него, включих тояжката. Той се обърна, захвърли чантата и се хвана за пистолета на колана.

Между нас оставаха десет метра, когато аз метнах тояжката. Той беше успял да извади пистолета и да се прицели, когато тояжката падна в локвата, където стоеше.

Може би ято ангели му помогнаха да се присъедини към прадедите си.

Тя още дишаше. Пренесох я в къщи и не помня как съм повикал лекар, а после зачаках...

Елеонора проживя още дванадесет часа и умря. Два пъти преди операцията дойде в съзнание и нито веднъж после. Не каза нищо. Само веднъж ми се усмихна и заспа.

* * *

За втори път станах кмет. Ръководих възстановителните работи. Когато напуснах града, той беше отново такъв слънчев и чист, какъвто ме бе посрещнал някога. Сигурен съм, че ако бях издигнал кандидатурата си на есенните избори щяха да ме изберат за кмет. Но не поисках.

Общинският съвет отхвърли възраженията ми и реши да издигне статуя на Готфри Джастън Холс до статуята на Елеонора Шифър на площада срещу почистения да блясък Уей. Мисля, че и досега стои там.

Казах им, че никога няма да се върна, но кой знае? Може би, след две години, когато всичко това остане в далечното минало, ще се върна

и ще намеря Бети заселена от непознати хора. Може би колонизацията ще обхване целия континент и той ще бъде от бряг до бряг населен с хора.

В края на годината обявиха Звездна спирка. Сбогувах се, качих се на кораба и отлетях. Накъде? Все едно.

Бълнуване на самотен кораб в междузвездното пространство...

Изминаха няколко години. Не ги броя, но често мисля за Златния Век, за Възраждането, че ме чака някога и някъде звезден билет, виза, обърната страничка в дневника. Не зная къде и кога. Кой знае? Къде е днес вчерашният дъжд?

В град невидим?

Вътре в мен?

Наоколо е тихо и студено. Напред — безкрайността. Не усещаш движението.

Няма луна, но звездите светят ярко — като мънички диаманти.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.